

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

Periódico Oficial

Gaceta del Gobierno

Gobierno del Estado Libre y Soberano de México

REGISTRO DGC NÚM. 001 1021 CARACTERÍSTICAS 113282801

Director: Lic. Aarón Navas Alvarez
legislacion.edomex.gob.mx

Mariano Matamoros Sur núm. 308 C.P. 50130

A: 202/3/001/02

Fecha: Toluca de Lerdo, Méx., jueves 12 de julio de 2018

“2018. Año del Bicentenario del Natalicio de Ignacio Ramírez Calzada, El Nigromante”.

Sumario

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

TRADUCCIÓN DE LENGUA INDÍGENA MAZAHUA
DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL
PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL
FAMILIAS FUERTES VIVIENDA INDÍGENA
DIGNA.

TRADUCCIÓN DE LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE
LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA
DE DESARROLLO SOCIAL FAMILIAS FUERTES
VIVIENDA INDÍGENA DIGNA.

Tomo CCVI
Número

9

SECCIÓN CUARTA

Número de ejemplares impresos:

200

PODER EJECUTIVO DEL ESTADO

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

JMUU CESAR MOLINA PORTILLO, K'Ū NGEJE MBEPJI KJA NE TS'IBONDO K'O MAMA NE 3 TS'IBEPJI XI, 5, 6, 10, 11 ÑE 17 TS'IBEPJI IV ÑE 18 NE JANGO GA PEPJITJO NA ZEZHİ KJA NE TS'IBONDO, 8 TS'IBEPJI III, 8 TS'IBEPJI III, 19, 20, Y 26 K'O NA ŪD'A NE TJURŪ JANGO GA PEPJİ KJA NE TS'IBONDO ÑE 12 TS'IBEPJI XIII ÑEJE XXVIII A MBO'O NE NGUMŪBEPJI KJA NE PEPJI A TS'IB'ONDO A A B'ONDO ÑEJE 10 NU TS'IB'EPJI NU JŅA'A XIII YO TJURŪBA, ÑE

K'O MAMA

Ke nu B'epji a B'ondo nu mo ra kjaji ra nokoji "Na B'ondo textjoji", mama ke ra tsjaji nu b'epji jango ra mama ke ra kjaji na nojoo texto yo tjurŪ tee, a kjanu dya xi ra d'año ko ra nuji yo te'e, ñeje ra jyokŪji na jñiñi ka kara tee na jotjo, nza kja neji yo tee jñiñi. A kjanu, nu ko tjurŪ yo teji: nu zakŪ, nu ko xorŪ, yo jñonŪ, yo ngumŪ, yo b'epji, ko dya i tsaji na s'oo, nu k ara mimiji na joo, ngejeyo nu ko nestaji ko teji ra dyenjeji nu ko o zakŪ.

Nu ko b'epji ko chjuu Ra nokŪ Sostenible (ODS) 2030, nu ko o pjongŪ nu Tajmurb'epji a XoñijomŪ (ONU), nu ko o tsjaji nu b'epji nu TaxoñijomŪ ko kjaa ngek'ua ra mimiji na joo (PNUD), nuko ngeje ko ra janda pje ma tsjaji mba ra kjaa jñonŪ ñeje ko nestaji texto tee a xoñijomŪ mbar a mimiji na joo.

Nu dadyo tjurŪ ko kjaji yo te'e mbara mimiji na joo yo tee ko o kjaji yo Arkate a Ts'ibondo a B'ondo, nestaji ra nuji na joo, ra paraji tetxeji, nza kja daño jña'a, ra kjaji nza kja mama a kjanu, ñeje so ra nuji ke ra mimiji yo b'ejña na joo nza kja ko pesiji 20 kjee ko ya ndunteji o ko ya dyenje naja o janzi t'i'i o xut'i.

Nu ko b'epji nu dadyo tjurŪ yo tee ko kjaji nu Arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo, b'Ūb'Ūji nu B'edyi ko na Zezhi, a kjanu ra nuji ja ra mimiji na joo ko b'edyi ngek'ua ra nokŪjiyo tee ko kjaa in jñiñi, ngeje yo d'año bepji ra kjaji ra nokŪ ñeje texto ko b'epji yo arkate nza kja nu sjorŪ, ko ra joo in zakŪ, ka na joo in ngumŪ, nu jñonŪ, ñeje ko b'epji, ngejeyo ko ra pjons'Ū dya xi ra kjaa ko dya jŪ'Ū pje ra ñonŪji, ko dya jandaji, ñe ko dya kara na joo tee.

Nu sekretaria kja pjos'Ū pes'i k'o ra pepji pjos'Ū, ko pepji a kjanu, ñeje ko nestaji ra pjons'Ūji yo b'ejña ko dyabe dyenje 20 kjee ko ya ndunte, o ko dyenje t'i'i o xut'i, ko kara kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ñeje ko dya jŪ'Ū pje ra ñonŪji, ngeje ko ra jandaji na joo ko d'año jña'a a kjaba ODS: Ra jŪ'Ū pje ra siji, ra ñonŪ, ra nuji na joo in jñiñi.

Xo, nee ra jandaji ja ba mimiji ko b'edyi kara kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, kja ne tee na xita, yo tata b'edyi, xo ko na ndat'i ñeje ch'it'i nuji na mimiji, a kjanu ra jandaji na joo ja ba mimiji ñe ra pjons'Ūji ra pedye na joo o b'epjiyo.

Nu politika ko kjaji yo tee, ngeje ko nestaji ra kjaji, b'epji ko arkate a jñiñi, ñeje yo tee yo jñiñi, jango ra tsjaji, ra pepji ngek'ua ra mamaji ke na jotjo a kjanu ñeje ra mimi na joo, textjoji ra namakjatoji, textjoya ra kjaji mbara mimiji in zakŪji na joo yo tee meb'ondo, ga kjanu, ra kjaji yo tee soo ra nokŪji ñe ra pepji a kjanu a tsjajaji na zakŪ na joo, nza kja ra neji nu tee, ñeje ma ra neji ra paraji na joo.

Nza kja mama nu Ngumb'epji ko Pezhe te'e (INEGI) nu kjee 2015 kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, mi kara 421 mil 743 tee a jñiñi ko mi kara te'e jñatjo (2.74% nu tee ko dyenje 3 kjee); yo jñiñiba mi mimi 199 mil 575 (47.3%) ngeje bezo ñeje 222 mil 168 (52.7%) ngeje b'ejña ko mi ngeje jañtjo. Nza kja mama nu konsejo a B'ondo k'Ū mama ja ba tsaji ñe ja ba pjos'Ū yo te'e kja yo jñiñi (CONEVAL), nu 77.6% nu te'e ko ñatjo jña'a dya mi pes'i pje ra siji, mi pezhe 327 mil 413 te'e ko mi ñatjo jña'a. Ñeje 139 mil 108 te'e (33.0% textjo tee) mi mama ngeje jañtjo kja ne Ts'ib'ondo (CIEPS, 2017).

Ga pɛpji nu mbos'ɔ Nu arkate a Ts'ibondo a B'ondo, ko o opjɔ na "Xiskuama ne Ts'ib'ondo" nu pa'a 19 ne naja nzana ne kje'e 2018, jango rga pɛpji ñeje ra unɔji nu Jeb'i na Ixki, ma re nge na tr'unɔ kja pjos'ɔ ma re unɔ yo ra dyotr'k'ɔji, nu ko kjaji yo Ngumpjoxte ñeje nu jeb'ijnu so ora usaji ngekua ra unɔji ko pjenda pjoxkɔji ko tee.

Nu konsebo a Ts'ibondo a B'ondo nu ko kjaji Pjoxte yo tee ko jñaji d'año jña ka yo Jñiñi a Ts'ib'ondo, ngeje ko kjaji b'epji ngek'ua ra nokɔ k otee yo jñiñi jñatjo, ngek'ua ra psrtisipa yo tee ñee ra jyese ra tsjaji kjo pjenda tsjaji ka in jñiñiyo, a kjanu nu ko b'epjiyo ngeje dya xi nda kjaa teji ko dya dyenje pje ra ñonɔ, ngeje nu B'epji Bedyi na Zezhi neje ko kanja Ngumɔ na joo, a kjanu ra mimiji xi na jotjo k otee meb'ondo ñe ra mimi na joo o zakɔ.

Nu b'epji ko o yepe o tsjaji nu pezhe 1 nu Jmurɔ Arkate nu Konsebo A Ts'ib'ondo ko Pjoxte tee ko ñaji d'año jña a TS'ib'ondo a B'ondo, nu ko o tsjaji nu paa 15 nu zana naja nu kjee 2018, nu b'epji jnu CED/JG/EXT/1/18/002, o pjongɔji nu Jeb'i nu B'epji B'edyi na Zezhi nu Ngumɔ na Jotjo nza kja mama nu tjurɔ 3 nu jña I ñe 10 nu ts'ijña III nu tjurɔ ko Ngumpjoxte ko Chjuu Konsebo Ra Pjoxte a Jñiñi A Meb'ondo a Ts'ib'ondo.

Nza kja mama nu ts'ijña 21506A000/RO-004/2018, da nu pa'a 16 naja zana ñe kje'e 2018, ñe nu Diresio ka Kjaji Pjoxteji, ko yo mama ka nu tjurɔ 23 nu jña'a ko mama ra Karaji na Joo nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi, o pjongɔji ko so ora kjaji.

Kja ne ts'ijña 233E1A000/RESOL-009/2018, da nu pa'a 19 naja zana ñe 2018, ñe nu komisió Eatal ko kjaji na jo'o, ko yo mama ka nu tjurɔ mbara nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi, ngekjua mama kjo b'ɔb'ɔ a nd'ɔb'ɔ:

NU K'O O MAMA K'O E NGUBEPJI K'U CHJU'U BOKAL NU KONSEBO DE DESARROYO YO IN JÑIÑI JÑATJO A TS'IB'ONDO JANGO PJOXTEJI B'EDYI NA ZEZHİ RA DYENJE NA NGUMɔ KO NA NOJO, O NGEJME A KJABA:

K'O MAMA NE B'EPJI DESARROYO SOCIAL JANGO RA PEPJII B'EDYI NA ZEZHİ RA DYENJE NA NGUMɔ KO NA JOO

1. Textjo k'o ra tsja'a

1.1. Nu b'epji

Ne b'epji nu desarroyo sosial k'o ra tsja'a jango ra mbox'ɔji b'edyi na zezhi ra dyenje na ngumɔ kja ne Ts'ibondo ngeje k'ɔ ra mbos'ɔ ra jyokɔ na jo'o o ngumɔji yo te'e ñatjo ko dya dyeje pje ra siji xo ko dya dyenje na nojo o nzumɔji, ra unɔji texe kjo pjenda nesta mbara jyokɔji na jo'o o nzumɔji.

1.2 K'o in tjurɔ ye te'e ke pepji

Ra dyenje ngumɔ ñe ma dya ra zadɔji.

2. K'o mama yo jña'a

Ngekua ra sɔ'ɔ ra paraji yo te'e:

Jokɔtse ngumɔ, ngeje nu b'epji ko ra tsjaa nu ko ra pjons'ɔji nu b'epji jnu B'edyi ko na Zezhi ngek'ua ra dyenje na Ngumɔ na joo, ngek'ua ra unɔji kjo pjenda nestaji, mbara jyaba nu ngumɔ.

K'o ra mbos'ɔ, ye te'e ndixu xo b'ezo k'o kɔra kja ne ts'ib'ondo ñe kja yo jñiñi ra mbos'ɔ k'o mama nu b'epji jnu desarrollo sosial Ngumɔ na nojo.

CEDIPIEM, Nu konsebo a Ts'ib'ondo mba ra B'ɔb'ɔ na jo'o yo te'e a Jñatjo ko kara a Ts'ib'ondo.

CIEPS, nu k'o xorɔ ñe ngeje k'o ra janda na jo'o k'o e b'epji yo tjurɔ te'e.

Yo komite in jñiñi, yo te'e ko jmurɔ ko ra jyokɔ ra mimi yo te'e na jo'o.

Yo te'e ko pepji ka yo jñiñi, nu ko ngumɔ ko pepji ngek'ua ra pjons'ɔ yo arkate a B'ondo nzi na texe yo jñiñi nu Ts'ib'ondo a B'ondo, ñe texe ko jñiñi a Ts'ib'ondo.

Yo meb'ondo, nu te'e ko kara kja yo jñiñi ko jañtjo, ko xi ñatjo jña'a o ko mama ngeje jñatjo ngek'ɔ kja'a kjo pjenda kjaji in jñiñi.

K'o jyad'ɔ ne jmu'u, Nu ngumb'epji a ko chju'u CEDIPIEM.

K'o ra janda k'ɔ bepji, kja ne ngumɔ k'ɔ bepji nu komite ko dyenje Ngumɔ de Pjoxte ne jmu'u kja ne Ts'ib'ondo.

Ne tjurɔ, bepji k'o pjosteji kja ne Ts'ibondo.

K'o jus'ɔ ko teb'e, yo te'e ko ya jyuns'ɔ kja ne mbos'ɔ, ko ra pjos'ɔ nza kja mama kja ne xiskuama ne desarroyo sosial ñe ko ra unɔji na ngumɔ na nojo.

Ko dyaja ko nesta, nu ko materia ko ra nestaji mbara tsjaji o ngumɔ k otee, ñeje texe ko nestaji mbara usaji textjo k ora jyaba o ngumɔ.

Ja ba ra chunɔ, nu ko jeb'i, k'ɔ xo ra jandaji ko ngeje nu tee ko ra pjons'ɔji, nza kja ra mamaji nu B'epjijnu.

Nu ko nesta ngek'ua ra b'ɔntjo, nu ko mama ngek'ua ra mama jank'ua tonjo yo te'e ñe ko ra unɔji na ngumɔ na nojo.

Nu jomɔ nu zezhi, ngeje ka mimi k otee, ngeje ra kobɔ nu jomɔ a tjii o nzumɔji.

K'o dya jɔ'ɔ jñonɔji, textjo k'o e t'e k'o dya pesi jñnu ñe dya to'o napjunkɔ e chojɔ ngekua ra ndomɔ in jñonɔ.

K'o bepji k'o pjoxteji, jñonɔ kja ne ts'ibondo a B'ondo ñe ko unɔ pjenda nesta mbar a ñonɔji.

K'o bepji k'o pjoxte, texe yo bepji k'o kja ne jmuu ri ngeje k'o ra mbos'ɔ mbadya xi ra mimi te'e ko dya dyenje pje ra ñonɔ a kjanu ra unɔji merio, ngeje ko ra mama ja ba ra kjaji.

K'ɔ tjurɔ, kja ne bepji ne pjoxte k'u b'ɔb'ɔ kja ne ts'ibondo.

K'o orɔ, textjo ye te'e k'o mama jango in menzumɔ kja ne Ts'ibondo k'o o juns'ɔ in chju'u k'o ra mbos'ɔji ne bepji.

Kja mimiji, nu ka in nzumɔji, ko kja'a ndɔngumɔ; nu ko te'e inji, ñonɔji ñe ko kichi mo nestaji ra kichi, xo mo dyanda jo'o ka karaji; xo bextjo ra tsjaji na jo'o.

Mu na kjuana dya mimi na jo'o, Nu ko te'e a jñiñi ko dya mimi na jo'o ñe jentjo zad'ɔji ñe dya so'o ra b'ɔb'ɔ na jo'o ñe a kjanu nestaji ke yo arkate ra tsjaji nguenda nza kja mama yo tjurɔjnu.

3. K'o ra tsja'a

3.1 Textjoji

Ra jogɔ na jo'o nu in nzumɔji k'o e te'e jñatjo k'o dya pes'i pje ra zi'i xo ko dya mimi na jo'o kja ne Ts'ibondo, ra unɔji ne b'usi k'o e jñonɔ, nuk'o ra tsjaji bepji, ra ñonɔji na jo'o ñe ra tsjaji pjoxteji k'o in dyiji kja in jñiñi; o mamaji nu kje'e dyote dyech'a mba yo jñiñi a B'ondo, ñe mba ra so'o ra tomɔji ko si'i textjo yo zana ñe mba ra nguarɔ un kje'e, mbe nesta ra jandaji janzi chjorɔ dyenje yo pjoxte.

3.2 K'o mama

Ra mbos'ɔji textjo k'o e te'e ngek'ua ra tsjaji na jo'o o ngumɔji, ra mbos'ɔji textjo k'o pjenda nestaji nza kja kjo kjaji in nzumɔji ximi ra janda k'o e te'e k'o dya jñ'ɔ e chopɔ, ra unɔ ko ra tsjaa ja ra mimiji na joo.

4. Jango b'ub'u k'o ra mbos'uji

4.1 K'o te'e k'o ra mbos'uji

K'o e te'e k'o ngeje jñatjo ñe k'o b'ub'u kja ne Ts'ibondo a B'ondo.

4.2 K'o e te'e k'o na jo'o ra mbos'uji

E te'e k'o dyenje dyech'a jñinchjo kje'e 18 ñe k'o dya ju'u e chopju k'o b'ub'u kja ne Ts'ibondo k'o pes'i tjiimi.

4.3 K'o e te'e k'o ni pjezhi

K'o te'e k'o dyenje dyech'a jñinchjo kje'e 18 ñe k'o dya ju'u e chopju ñeje dya pes'iji jango ra b'ub'u ko o b'edyiji xo k'o pes'i tjiimi.

5. Jango ra zata

Ne b'epji s'ø'ø ra zata kja ne Ts'ibondo k'o xi ri mama jango unu e chopju. Nuk o mama yo te'e ko dya dyenje merio, xo so'o ra pjons'uji te'e ko b'ub'u na d'año Ts'ib'ondo.

Kja ne jñiñi jango b'ub'u k'o e te'e k'o dya ju'u e chopju tsjema k'o mama ne CIEPS, ngeje k'o ra mama jango k'u tjuru, mne ot'u ra pjons'uji yo te'e ko nestaji ko dya dyenje pje ra ñonu.

6. Pjoxte

6.1 K'o ra mbos'uji

Ra pjons'uji ñeje ra unuji kjo pjenda nestaji mbara tsjaji o nzumuji, nza kja graba, xijomú, ñe texe ko nesta; mbara jyab'aji ja ra mimiji na tjii ko pezhe 40 metro, ra mamaji ja rga kjaji.

6.2 Janzi ra unuji ne pjoxte

K'o pjoxte ra unutjoi textjo k'o pepji kja ne jmu'u kja Ts'ibondo, ngeje nu CEDIPIEM ko ra chunyo ñeje angezeji dya pje ra tomuji xo dya ra kobra ko ra chunuji yo te'e.

7. Jango ra mamaji

7.1 K'o ra mbos'uji

7.1.1. Nuk'o ra pes'iji mba ra mbos'uji

Yo te'e ko ra mbos'uji ko ya mi junspu tju'u ra so'o ra pjons'uji mo dyenje nza kja mama yo tjurujnu ko mama a ndub'u:

- a) Ngeje jñatjo ko ya dyenje dyech'a jñinchjo kje'e (18)
- b) Yo te'e ko dya dyenje ja ba ra pjonu yo te'e para ra mimi na jo'o;
- c) K'o b'ub'u kja ne Ts'ibondo ñeje ngeje te'e jñatjo;
- d) Ra kara na ngumú ko jentjo jomú mimijnu;
- e) Ra jizhiji d'a xiskuama k'o ri kuatu in jmicha, jango b'ub'u ma dya b'ub'ujnu, ra jizhi d'a xiskuama jango b'ub'u.
- f) Na kopia nu jeb'i ka mama ja i menzumuge ñe na origina ngek'ua ra jyandaji ko na jo'o; ñe
- g) Texe yo n'año ko ra mama yo pjoxtenu jmute nu ngumú kja pjons'uji te'e.

Ko pjenda i tsjaja, dya pje ra tjurɔji nza kja mama ne tjurɔba ko pjurɔ in menstjaja kja ne Ts'ib'ondo, nza kja mama yo jña'a ko kuatɔba.

7.1.2 K'o ra mama ne texe yo zana ñe nzi na jñi'i zana

Ra unɔji ko pjons'ɔji ko ya o ma'a jyes'i ko jeb'i ko orɔji ñeje ko ya t'eb'e xo dyenjeji texe ko dyorɔji yo nza kja mama yo tjurɔba:

- a) K'o b'ɔb'ɔ kja ne jñiñi k'o dya pesiji pje ra ziji jango ga mama k'o e xiskuama jango tsja'a tjiimi;
- b) Ko tjsaji na s'oji o ko zad'ɔji;
- c) Mo ngeje b'ejña ko mimi ka in b'edyi;
- d) Ko dya jo'o mimiji;
- e) Ko ya o nzhobɔ na jee;ñe
- f) Texe yo n'año ko ra mama yo pjoxtenu jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.3 Jango ra unɔji

Nu ko ra orɔ nestaji ra jyɔnsɔ in chju'u, kja'a mamaji yo ngumpjoxte, ra jizhiji yo jeb'i ko nestaji nza kja mama nu tjurɔba.

Texe yo te'e jñatjo ko kara a Ts'ib'ondo so'o ra jyɔnsɔ in chju'u mbe mo tsjanja texe ko dyorɔji yo kjo pjenda nestaji nza kja mama nu tjurɔba, dya ra tomɔ texe ko ra tsjaji mbe dya ra xitsji k ora kich'i o iyo.

7.1.4 Ma ra jyɔns'ɔji

- a) Nu jeb'i ka ra jyɔnsɔ in chju'u;
- b) Nu jeb'i ka ra mama ra jyokɔ;
- c) Ra unɔji na jeb'i kja ra mamaji ra chunɔji; ñe
- d) Texe ko ra mama nu Ngumpjoxte.

7.1.5 K'o nu xiskuama

Nu jmut'ɔ yo ndixu k'e tr'unrɔ jango ga jɔns'ɔji in chju'ɔ jango ga mama tjur'ɔ mu mama k'o na kjuana nu jango jana sa'a ra mbaraji texe jango mama nu tjurɔ 92 nu jñaa XIV nu ts'ijña p) Ko jyandaji ñe ko so'o ra nu'u ko pepjiji kja nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi; k'e jña'a ñe jango rga juajnɔji ñe ra jmut'ɔji yo kisi in chju'ɔ no ra mb'os'ɔji nu arkate a Ts'ib'onro ne k'o mama jña'a k'o ra mamaji ne b'epji ñ era mandaji kja ne Diresio kja pepjiji ñe kjaji Pjoxte, nza kja mama nu ts'ijña 13 nu jña'a VIII nu tjurɔ ñe yo pezhe nziyo ñe ñanto.

7.1.6 K'o soo ra tsjaa

- a) Ra unɔji yo ko pjenda nestaji mbara tsjaji yo in ngumɔ;
- b) Ra pjurɔ dya ra jizhi nu ko mentsjaja yo te'e; ñe
- c) Ra zopjɔji na jo'o, ra chjetri jango ga mamaji nu dya so'o re sad'ɔ na nte'e.

7.1.7 K'o nesta ra tsja'a ko tee

- a) Ra unúji ko ngeje nu te enza kja janzi tonjo merio;
- b) Ra mamaji nu ko Pjoxteji, mo ngeje ya unúji pjoxteji d'año Ngumpjoxte a B'ondo o a Jñiñi;
- c) Ra usaji na jo'o k'a ts'iskuama dya be kjobú k'a dya so'o ra unú, mbø'ø, ñes'e, pørú, juatr'ú a ra s'od'ú;
- d) Ra kjajitse nu ngumú mara kjaji na joo nu b'epjijnu;
- e) Xo ra unú ko materia ko b'ezhi;
- f) Ra jjab'a nu ngumú, nesta dya ra kjobú 45 paa, mo ya o unú nu meriojnu;
- g) Ra ma'a kja yo ts'ib'épji k'o ja ga mama tsja'a in nte'e ñe yo ts'ixorú k'e mama ja go tsja'a ne b'épji jango ra soji; ñe
- h) K'o nre'e ra mama k'a munro arkate jmute nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.8 K'o dya xi ra so'o rge mbos'úji yo te'e

- a) Ma ra mamaji k'o dya b'ejmi mba so'o ra ngichiji nu kja b'os'ú;
- b) Mo dya ra maa jyúú komo unúji mo ya o mamaji ra chunúji;
- c) Ma dya ra usa na jo'o k'o ra unúji o ra potr'pú k'o unúji;
- d) Mo dya ra kjaji nza kja nu paa o mamaji;
- e) Ma dya na jo'o nge tsjapú k'a skuama dya be kjobú na nojo (t'andant'ú); ñe
- f) K'o nre'e ra mama nu jmute nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.9 Ma ra wench'iji yo te'e

- a) Ma dya si'i ra unúji ko ra mbons'ú, dya xi so'o ra yepe ra kich'i nu b'epji CEDIPIEM; ñe
- b) Ma ra mama nu jmute nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.10 k'o ra tsja'a k'a pjons'úji

Yo tee ra pjons'úji nestaji ra tsjaa:

- a) Yo te'e ra pjoxante ma ra matr'úji k'a yo ts'ib'épji k'o ja ga mama tsja'a in nte'e ,
- b) Xo ra partisipa nu b'epji in jñiñi mo nestaji.

7.2 Ma dyakja xi ra mbos'ú

Ma ya kjuarú ra tsjaji mo ya ra unúji kjo ra pjons'ú nu ngumpjoxte.

8. K'o ra pjoxte**8.1 K'a ra mama jango ga kja'a k'o pjoxte**

K'a munro arkate ngek'a ra jñanra jango rga pépjiji ñe ra mama jeko ne jyod'ú, o tsja'a.

8.2 Ka ra pɛpji

K'a ra munro arkate nu CEDIPIEM ngejnu ra tsjaji pjozte.

8.3 Munro arkate k'a us'ú chju'u ñe tɛpi**8.3.1 Munro**

K'a munro arkate ngeje yo:

- a) Na arkate, k'a ra mbezhi mbɛpji nu ra mbos'úji yo nte'e;
- b) Na mbɛpjitrjo, k'a mbezhi nragxinuji kja CEDIPIEM;
- c) Ts'ich'a mbɛpjitrjo, k'o ri ngeje:

- Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro merio;
- Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro na jo'o nu ngumú;
- Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro b'ɛpji in jñiñi;
- Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro nu te'e jñatjo a Ts'ib'ondu;
- Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro k'a nu'u jango ga mimi nu b'ɛdyi a Ts'ib'onro.

d) Na nte'e k'a rge ñ'eje kja yo nte'e o kja ngunxorú; ñe

e) Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro k'a un'ú kjo pɛpji na jo'o, k'a ngeje k'a na nte'e k'ú b'ú b'ú a mbo'o nu CEDIPIEM;

Mbara yo te'e ko ngeje jñatjo ñeje ko pedye na je'e, nza kja jñiñi o xorte, ngeje nu arkate ko ra dyús'ú.

Nziga na nte'e ra jñuns'ú in mbaxante.

Na ra jñuns'úji a mbo'o kja Arkate munro ra nánbáji in chju'u.

K'o ri b'ú b'ú nu kja munro ra nrúrúji ñe ra juajnúji pero k'a rge ñ'eje kja arkate munro k'ú nu'u ko pɛpjiji ngextrjo ka ra kara ña'a.

Ka ra tsja'a k'a munro ngek'o ra mama texeji ma ra paraji nre'e, k'a arkate munro ngek'a me ra juanúk'a.

K'a munro arkate ra zoji nzi go jñi'i zana ma rge jyod'ú.

K'a mbɛpjitrjo ra un'ú mapjú k'o mama k'a arkate, jñinpa a ante k'e ra chjeji para zoji d'a pa'a.

Mbara so'o ra baleji in jña'a yo nte'e yo b'ú kja munro ri b'ú b'ú k'o párá a nre'e nte'e ne d'aja in nzhángxinuji, ngextrjo ma ni b'ú b'ú anreyo k'a arkate kja mbo'o ante, k'a nte'e k'a ne ñ'eje kja arkate munro k'a nu'u k'a pɛpjiji.

Ante k'e ra mamaji ja ye nte'e yo b'ú b'ú kja munro, so'o ra mbitaji, ra jmurúji ye nte'e yo pɛbi nu arkate xopúte o nte'e yo ne ñante kja jñiñi ma ne jyod'ú k'a ra ñaji ñe ra mbaraji ngek'ua ra tsjaji nu jo'o yo b'epji.

Ra yas'ú na skuama nrexe k'o kjaji ñe k'e munro nu jango ra dyopjúji nrexe k'o o mamaji, ñe k'o kja ra mamaji, ra dyexe nrese k'e nte'e k'o b'ú b'ú nu k'a munro.

8.3.2 Ra xosúji

Ra xosú k'a munro arkate:

- a) Ra dyáráji k'a orú pjozte, ra mamaji ja ra mbos'úji k'a munro ndixu k'a o dyús'ú in chju'ú ñe ra mamaji kjo ngek'o so ra unúji k'o dya kaja nrexe k'o unúji. K'o ra jyeziji ra ngichi ga kjatr'k'ua ngek'o dya ri kaja nrexe k'o ri otúji mbara ngichi na ra mbos'úji jero ne jyod'ú na ra mbos'úji mbara dya ra b'ezhiji k'o ra ziji. Ngeje k'a arkate munro k'a ra mama k'o ra unúji pjozte k'a ndixu k'a dya kaja nrexe in siyens'e;
- b) Ra manji kjo kja ra ngichi k'o d'adyo ndixu k'o ne'e ra mbons'úji k'o ra sopúji k'o dyakja ra mbons'úji ma rga mbórú k'a mbons'ú;
- c) Ra mamaji jama ra ne'e ra potr'peji jango rge pépjiji ngek'ua ra jogú na jo'o k'a b'épji ñe ra ñ'ets'e k'o kjaji ñe k'a b'épji;
- d) Ra mamaji ñe ra nuji jango rga kja'a ma ra mapjú so jñuns'ú baleji jmurúji ñe ra dyátráji na jo'o k'e skuama k'a kis'i in chju'ú k'o pjons'úji ñe k'a ra tsjaji jango ga mamaji;
- e) Ra jokúji yo tjurú k'o b'ú'b'ú a mbo'o; ñe
- f) K'o nre'e b'ú'b'ú nu n'año jña'a.

9. Jango rga tsja'a

9.1 Jango rga pepji nu pjozte

- a) Nu jango mamaji ja'a ñe ra unúji pjozte nu arkate Ts'ib'onro ra mapjú ko na CEDIPIEM;
- b) Yo te'e ra ma jñuns'ú in chjuji nu jango ra mimi k'a konsejabo k'e pjós'ú ye nzhixu jango ra mimi, jango ra ngana nrexe k'e skuama k'o orúji o ra mamaji k'o ngeje k'a ra unúji k'o ra ma tuji ma ri sozi yeje o dya ri so'o ra moji ra ma kobraji jero nestabo ra ñus'ú skuama k'o j'ejmi k'o mama o ra ma dyarú na skuama kjo ngunte ma ri zodye; ra yasú nu skuama jango ra pepji jango ra kjuarú;
- c) Mo dya so'o ra tsja'a nu jeb'i nu yo te'e, so'o ra dyús'ú na te'e ko so'o ra ma'a tu'u ko pjons'ú, ra para nu ngumpjozte mbe nesta na jeb'i k ora jyes'i ka dyús'ú te'e.
- d) Nu ngunxorú ne pjons'ú jango rga ngara na jo'o ñe nzhixu, ra nu'u k'e skuama k'o ra unú ye ndixu ra ja'a ñe ngeje nrexe k'o pjúrúji ma ga mama nu tjurú;
- e) Ma ra ma nuji kja in nzumú ye xa o ndixu o dya o mama na jo'o, k'o ra ma nutr'b'ú in nzumú ngek'o nu'u kja pepji na jo'o texe yo nte'e yo pepji p'as'ú nu jango ra mama yo ndixu;
- f) K'a munro ra mama kjo ngek'o ra trunú pjozte nza kja mama yo tjurú;
- g) K'a munro arkate k'a nu'u jango gua pepjiji ngek'ua ra jizhi jango rga pepjiji ra mbo'o, jango ga juajnúji ñe jeko b'ezhiji ngek'ua ra ngichiji nu kja mbos'ú;
- h) Ja ba ra tsja'a ñe yo pa'a mbara chunú in jeb'i xo ma ra jizhi ngeje yo arkate ko ra mama; ñe
- i) K'a munro k'a pepji ra jmutú k'a munro yo ndixu.
- Dya xi ra unúji ko pjons'úji mo ra pjons'ú nu politiko xo mo ra tsja'a s'o'o texe ko te'e ko nestaji nza kja mama nu b'epjijnu.

9.2 Ma ra potú yo ndixu

Ma ra mbedye pork'e mama na skuama k'a munro arkate ngekua ra potr'pú yo chju'u nu jango ra jñasb'e in chju'u yo ndixu yo teb'etrjo k'a nre'e nu mbos'ú ñe jñuns'ú nzi na te'e k'u dya pes'i nu mbos'ú.

10. Textjo ga mama yo munro

Nrexe k'e munro k'o ra pepji na jo'o ñe ra unúji k'o ne jyod'ú ngek'ua dya ra pomú k'o kjaji s'od'ú o ra jyas'á ka k'o n'año b'epji k'o ximi pjós'úji k'o nte'e kja jñiñi o k'o kja'a nu arkate.

Nu munro CEDIPIEM ñe pjós'ú nu te'e so'o ra dyedyi yo b'epji k'o yo pepji kja jñiñi ngek'ua ra pjós'úji ra pepjiji nu ra unúji mbos'ú, nzi ga kja'a k'o mama jango s'od'úji merio ñe ye t'angunxorú ne k'o n'año nzumú, ngekua ra dyáráji na jo'o ye skuama k'o nu mbos'ú ye nte'e yo pjós'úji ñe ra jmurúji yo nte'e mbara jichi jeko ra tsjabi kja jñiñi.

Nu munro CEDIPIEM so'o ra kaxante k'o mamaji ma jmurúji ngek'ua ra tsjaji k'o mama k'a munro k'a pjóns'ú yo te'e.

11. Jango rga ngichiji yo nte'e

Ma ra pepjiji ñe jango rga pjepjiji nu kja mbóns'ú teb'eji k'a munro k'o me yo nte'e k'o nreri menzumú nu kja munro arkate, ñe nza kja yo komite in jñiñi.

12. Jango rga mama

12.1 K'o d'año jango ra mama

Ra pjotr'úji jango ga kja nu mbos'ú jango ga mama nu tjurú jmu'u ñe jango rga ma mama k'a munro nte'e.

K'e jña'a o tjurú k'o mama jango rga pepjiji je ra mbedye kja "Taskuama nu ña'a k'a arkate" k'e kja jeb'i nu munro k'o pjóns'ú nte'e ñe k'o ja jú nzhixu k'e pjóns'ú nu CEDIPIEM.

Jango ga mama k'e jña'a k'o kis'i kja ts'ijña dyech'a jñincho (18) tjúrúji, texe k'e, xiskuama k'o rga jyod'úji mbara ra mamaji k'o kjaja nu pjóns'ú o nte'e, ra mama ye jñaya:

"NUJNA B'OS'ÚTE DYAK'O IN TSJAJA, DYA PESK'O RA NU'U YO JMURÚ TE'E. DYA SO'O RA USAJI N'AÑO B'EPJI NU JANGO DYA PJOS'ÚJI NTE'E K'A DYARGA JO'O RGA PEPJI NUBA B'OS'ÚRE RA WENCHIJI ÑE RA MATR'ÚJI KJA ARKATE JANGO GA MAMA K'A TJURÚ JMU'U"

12.2 Matr'ú nte'e

Nu matr'ú nte'e ra unú k'a arkate a Ts'ib'onro, nu CEDIPIEM, ko k'a pjóns'ú ye te'e ñe k'e munro k'o ra nádá nu munro arkate.

13. Jango rga ñ'etse

Nu CEDIPIEM nu pjóns'ú te'e ra ngaja k'a xiskuama nu kis'i in chju'u yo ra mbos'úji jango ga mama ko kis'i kja xiskuama, nu jmu'u nu mama jango ga pepjiji ne jango rga mbaraji k'o tsja'a a ts'ib'onro ñe yo jñiñi, xo ra pjorú dya ra usaji yo in mentsjaja yo te'e.

14. T'epi

Nu munro pjos'ú nzhixu ra nu'u nu b'epji mbons'ú, jango ga mama k'e jña'a k'o tsja'a ngekua ra mama k'a munro nrexe k'a ja'a ma ra jmurúji.

15. Jango ra tsjaji ngenrra

15.1 Jango rga tsjaji ngenrra a tji'i

So ra tsjaji ngenrra zo ri ngextjo a xes'e, k'a ra nu'u k'ú CIEPS k'a ra jokú na jo'o ra tsjaji ra b'epji k'o mbons'ú.

15.2 Kjapúji ngenrra k'o a pjongúji

K'a CEDIPIEM k'a pjos'úji te'e ra mama ja ga kja'a k'a a pe gi ñe k'o nte'e k'o pjos'úji tsjema tsjema k'o kja munro nu CIEPS ñe na yeje a kjanu.

16. Nu'u, janga kja k'a ra tsja'a ñe taka

Nu nu'u, ja ga kja'a k'a ra tsja'a ñe janra k'o unúji mbons'ú, ra mimi k'a Organo nojo k'ú ra nu'u a ts'ib'onro , k'a arkate munro k'a ne ñeje a ts'ib'onro k'a nu'u kjo pepjiji ñe jmutú CEDIPIEM, yo nre'e a mbo'o na munro nu pjons'úji ye nzhixu nu jango ra nuji jango rga unúji k'o pjozte yo nte'e yo ra tr'unú.

17. Mapú ñe mama k'o dya jo'o kjak'úji

K'o dya neji, mamaji k'a dya ga ja'a k'o tsja'a, nu unúji pjozte ñe jango ga unúji ye pjozte, so'o ra nu'u k'e nte'e k'o unúji pjozte o k'e nte kjo jñiñi ga kjaba:

a) Ra dyopjúji k'o neji:

Ka Bokalia nu jmuu CEDIPIEM, ko b'úbb'ú kja ne Lakke Nigromante No. 305, colonia La Merced, Toluca, Ts'ib'ondo a B'ondo, C.P. 50080.

b) Kja ña'a na je'e :

Kja munro CEDIPIEM kja pezhe 01(722) 2135893, xo ñe kja nengumú k'a arkate ts'ib'onro (CATGEM), nu jango dya ra ts'otr'ú 01 800 696 96 96, ñe a SAMTEL 01 800 720 02 02, 01 800 711 58 78 ñeje 01 800 honesto (466 37 86) a mbo'o nu B'ondo ñeje a 070 a Zúmi ñe bextjoba; 01(722) 2 75 67 96 ñeje 01(722) 2 75 67 00, nu d'año jña'a 6581 ñeje 6616 nu Sekretaria ko pjorú b'epji.

c) Kja dyopjú t'ezi:

K'o b'úbb'ú kja ne korreo elektroniko cedipiem_ve@edomex.gob.mx ñe www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Mats'e:

Ka Kontraloria nu CEDIPIEM, ko b'úbb'ú kja ne Lakke Nigromante No. 305, colonia La Merced, Toluca, Ts'ib'ondo a B'ondo, C.P. 50080, nu telepjono: 01(722) 2135893; ne ko Ngumpjoxte ko kjaji a d'año jñiñi, xo ko kjaji nguenda yo te'e xo ka Diresio nu Sekretaria nu arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo.

K'O E JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Jizhiji nu xiskuama ja rga pepjiji kja in t'axiskuama nu arkate "Gaceta de Gobierno".

YEJE. Ye jñaya ra tsjajiya k'a na yeje na pa'a ma ra jizhiji nu kja in taxiskuama "Gaceta de Gobierno" k'a arkate ñe ra mintr'inu ma dyak'o ra potr'púji nu jango ra unúji pjozte.

JŊI'I. Nu munro ko ra mamaji kjo ngeje ra kichi ra pjongų na xiskuama ko ra mama yo jųa'a ko kuaųba dych'a ts'ich'a 15 pa'a mo ra pjongųyo kja ne "Gaceta de Gobierno"

NZIYO. Nu munro ko ra mamaji kjo ngeje ra kichi ra pjongų na xiskuama pjenda ra kjaji ko ne'e pjozte, 15 dych'a ts'ich'a pa'a.

TS'ICH'A. Mo ra unų yo pjenda pjons'ųji nza kja mama nu B'epijnu nu Jųonų a TS'ib'ondo a B'ondo, ra yepe ra unųji nu kjee 2018 asta ke ra nguarųji ko merio nu b'epji 2017; a kjanu mo ya unųji ya ra nguarųji nu b'epji 2017, a kjanu, ra tsjaji nza kja mama nu tjurų.

ŊANTO. Textjo ko dya mama nu xiskuamajnu ra so'o ra mama ja ba ra tsja'a nu munro.

YENCHJO. Texe yo tjurųba, ra otų ra tsjaji guenda mo ra neji a kjanu.

JŊINCHJO. Texe ko dya o jyandaba, ra tsjaji guenda nu Komite.

A Jųiųi Zumi Lerdo, nrajųiųi, Ts'ib'ondo a B'ondo k'a 19 pa'a, ne daja zana ne kj'e'e 2018.

**JMUU CESAR MOLINA PORTILLO
NU BOKAL KJA NE NGUMų K'O PJOXTE
NU TE'E JųIųI A TS'IB'ONDO A B'ONDO**

ŊANTE, CÉSAR MOLINA PORTILLO NDÄ HEKE NZAYA NU PA DI NTE YA M'ųI YA JÄI KA YA HNINI DI GE RA XENI HNINI M'ONDA, NGU XA THUTSI KA YA XENI 3 HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17 KA RA HEKE IV DI GE RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'ųI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA; KA RA HEKE XI, 8 NE DI GE KA RA HEKE III, 19, 20 NE 26 NE DI GE KA RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'ųI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA NE 12 DI GE KA RA HEKE XIII NE XXVIII DI GE RA HMÄNDA NGU XA NJUKI NUNA RA MGUU NZAYA XI NUSE RA M'EFI RA THUHU PA DI NTE YA M'ųI YA HNINI HŊÄTHO KA RA XENI HNINI M'ONDA XA THUTSI KA RA 10 NE KA RA HEKE XIII MBO RA HEKE NZAYA NU PA DI NTE YA M'ųI YA JÄI KA YA HNINI, NE

KONGEHIA

Ge konge ra Ha di thoki pa Ngatho M'onda pa di tsotse ra m'efi "Ra M'onda Tso te dä thoki" ge xi hmä ge xi di thoki ra nhio ra m'efi ka ya hnini pa ngatho ya jäi ne, genu, ge xi di njothi ngatho u te hinto hnu, ge xi ra nhio pa di mboni ra nfatsi rangutho ngatho te jäi pa ko te di thoki, ge xi ka njap, ge pa ngatho u te tsa pa te di thoki di ge ya m'efi pa ya jäi: ra nhio m'ųi, nxadi, ra hųuni, nguu, m'efi, ne pa hindi thutsa, ra ximha pa xi dār nhio, ge nuya ge xi ne pa di tsotse ra nhio ä mbeni ya jäi pa hiaxmu

Ge xi ra nhio di tsotse ya m'efi pa xi di Nte ya M'ųi (ODS) 2030 ge xi xa njuki ra Organización de las Naciones Unidas (ONU), ne konge ra Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD), ge xi ra ntsedi pa di m'otsi ngu xa thutsi pa di thändi ya to xi tsudi ra thogi ne to xi jar m'edi pa xi di nte ya m'ųi pa ngatho xo ya jäi.

Ge konge ra ra'yo m'efi ya nzaya ka ya hnini pa xi di nte ya m'ųi ya jäi ra Ndä Nzaya, ka ra Xeni Hnini M'onda, ge xi di thändi ra nhio, pa ngatho, xi di ngatsi, ragutho, di juat'i di mfatsi, xi di dähä ra bojä konge nuna ne xi di hogi ra nhio ya nzaki ya jäi ka ya hnini hųätho.

Konge ra ra'yo m'efi hoki ka ya hnini ra Ndä nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ha xi m'ui ya mengu xi ra nzedi, ge njapu xi di thändi ra nhio ngatho ya mengu ne xi di rangutho ya mengu u di thändi pa xi di zotse ra nte di m'ui ya jäi ka ya hnini, di njaua ha Gä thoni pa xi di m'ui ra za konge ya m'efi pa di thändi kongä hinte to di t'äki xi di thoni jäi di njapi pa di thoki ra nhio ra m'efi ra nzaya ka ya hnini ra nxadi, nt'othe, nguu, hñuni, hñuni ne m'efi, ge xi di m'ui nuya pa ya hinte di jar m'edi di m'ui ya jäi ka ya hnini, di ge ngu hingi thegi ne xi ya thor thogi bojä Gä m'ui ka ya hnini.

Ge ä ra Secretaria ra Desarrolla Social, ge xi ra tse di ra m'efi, ne konge ra m'efise pa xi di un ha di tsotse ra nhio pa di nfatsi n'a te thogi ya m'engu u ngu xi hinte petsi n'a ra bojä pa Gä m'ui ge xi ma hioni nuä njapu, di ge te di zi ngu ta hinte petsi xi ma hini, ge di thändi ha di njapi pa di m'etsi ä njapu pa di ñepu ODS: pa di gätsi ra thogi, rumthuya hinte dä nja, ne di m'edi ra thäkitho jäi di ge ka ya m'ui nhoi.

Ge ko ra m'efi nzaya nu ra nte ya hnini ge petsi da nu xa za padi n'u, di thoni ja di japi ye ha di m'otsi da di m'ui xa nhio ya hnini m'ui ka ra xeni, ge nuya bi nfeni ra numu pa di m'ui ra nhio ya mengu ka ra xeni hnini M'onda, ge xi xa ntsedi ra mui ya ta jäi, ya me ne ya ta ka ya nguu, ko ya dängä jäi ne ya bätsi, ya hnini ne ya mengu. Da nu ha di mui nuya ya jäi ne di hnu ko ya jäi nfädi pa ge yato da nut'ui ya mui ya jäi, pa xi nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.

Ge nu ra m'efi pa ngatho ka ya hnini hoki ra nzaya nu ka ya hnini, ge xi ko ya hmuntsi ha Gä hoki ne ko ha japi Gä hoki ya m'efi ra ndä nzaya ka ya hnini, ngu ha xi Gä njüt'i, ge xi thoki kongatho ha ngu Gä njapi thoki pa xi dar nhio ya m'efi hoki ne pa xi nte xi dar nzedi pa ngatho, ya jäi, ne xi di mpodi ya m'ui di ge ka ya hnini ya jäi di m'ui n'a ra nhio nzaki ya jäi ka ya xeni hnini M'onda, ngu xa hmä di m'ui n'a ra hnini pa ya jäi di za ne xi di hoki ra nhio ko te di nfatsi pa xi dar nhio ya nzaki ha Gä m'ui, ngu ha nja Gä ne ko te Gä hoki u ngu xi jar m'edi, pa xi dar nhio ya nzaki Gä nte ya jäi.

Ge konge xa ngohui ra nzaya nfädi ra m'ede jäi ka ya hnini 2015 (INEGI), ka ra xeni hnini M'onda, mi m'ui 421 ya jäi (2.74% ya hnini ha m'ui ha m'ui ngatho ya jäi ñätho; di ge ngatho nuyü ge xi m'ui xo 199 m'o 575 (47.3%) ya n'oho ne 222 m'o 168 (52.7%) m'ehñä. Di ge ngu xa mä ne xi xa mede ne xi xa mbädi tengu ya jäi to xi m'ui xi jar m'edi ha Gä m'ui ra thogi di ge nuna ngatho ka ya hnini M'onda ra CONEVAL di ge ka ya hnini M'onda ha xi hñätho ya jäi, ge xi nfädi ge xi m'ui xo 77.6% ya hnini ha xi hñätho ya jäi, ge xi jar m'edi ha Gä m'ui, 327 m'o 413 ya hñätho. Ne xi njapu ne, 139 m'o 108 xi ñätho (33.0% di ge ngatho ka ya hnini u ñätho) ge xi jar m'edi Gä m'ui ra nhio nzaki ne hinte petsi ha di m'ui ya nguu (CIEPS, 2017).

Ge ha nuä bi mponi konge ya Ndä Nzaya nfaxte ka ra Xeni hnini M'onda ne xi bi boni ka ra "Gaceta del gobierno" ra pa 19 n'a nzänä ra 2018, bi boni ra hem'ira thunu ra nfatsi tarjeta bojä rosa, ha m'aä te di thuni ra nfatsi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ra nzaya pa ha xa un di ge nuna ra nfaxte, ka ra Xeni Hnini M'onda, pa di gähä ne di thuni ya nfatsi ja ka ya hnini di ge ya m'efi nfaxte.

Ge ra nzaya ka ra xeni hnini nu pa di nte n ngatho ha di nte ya m'ui ya Hnini Ñätho m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ge xi ra nzedi pa di nu ha di nzatse ya m'efi xa beni dä hoki pa di nte ya m'ui ya jäi ngatho ka ya hnini, ne ko di nfatsi ya hnini ne pexi di hoki ne xi di hiandi ra nhio pa xi di m'utho ya ra nhio ha Gä m'ui ya te hoki ya jäi ma m'etho, ge xi di njapu pa hiandi ne xi di hoki ra nhio pa ya hindi m'ui ä xi jar m'edi ya jäi Gä m'ui ge ngu ka xkä beni ä njapu xa thoki nuna ra m'efi mä ha di Nte ya m'ui ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Ñätho ge xi dar Nhio, ge xi hoki u xi jar m'edi, xi honi ha Gä njapi, pa xi di m'ui ra nhio ya nzaki ya mengu ñätho u hingi thändi ra nhio, ge di thoni ra nhio ra m'efi pa di m'ui ra za ya nzaki ko ngatho ya mengu ñätho di m'etsi n'a ra nguu, ngu xa hmä ka ra m'efi di ge nuna pa ya hnini, pa di ziptho Gä m'ui rangutho ka ya hnini.

Ge ko ra hmuntsi m'ede 1 di ge ra Ndä Nzaya nfaxte pa ngatho ya hnini ñätho ka ra Xeni hnini M'onda, ra pa ra 15 mapa di thoki di ge ra zänä 2018, ha bi gohi bi hmä konge ra rangutho hmä m'ede CED/JG/EXT/1/18/002, bi njuki ne bi hogi njaua nuna ra m'efi un pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini mä ha di Nte ya m'ui ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Ñätho ge xi dar Nhio, ngu xa thutsi ka ra Xeni 3 heke I NE 10 Di ge ra heke III ka ra hmända di ge ra nguu nzaya ra thuhu ra Nzaya ka ra Xeni Hnini nu pa di Nte Ngatho ha di Nte ya M'ui ya Hnini Ñätho m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda,

Ge konge ra m'ede hem'i 21506A000/RO-004/2018, di ge ra pa 16 de di ge n'a nzänä di ge ra j'eya 2018, nu pa di Nte Ngatho ha di Nte ya M'ui ya Hnini Ñätho m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ngu xa thutsi ka ra xeni 23 ndä nzaya nu ha di nte ya m'ui ya jäi ka ra Xeni Hnini M'onda, bi guki nuna ra m'efise nuna.

Ge konge ra m'ede hem'i, 233E1A000/RESOL-009/2018, di ge ra pa 19 n'a nzänä j'eya 2018, ra ndä nzaya Comisión Estatal de Mejora Regulatoria, ngu xa thutsi ka ra hmända, m'ui ka ra xeni hnini M'onda ne ka ya Ta Hnini ni boni ka ra hmända bi thuni ra mboni nuna ra m'efi nfaxte nu pa di nte mui ya jäi; ne konge nuna m'etho xa hmä, ge xi xtä beni xtä juki nuna ra m'efi mukua:

KONGE RA HEKE NZAYA M'UI KA RA XENI HNINI NU PA DI NTE YA M'UI NGATHO YA HNINI ÑÄTHO KA RA XENI HNINI M'ONDA, GE KA XI XA NJUKI NUNA RA M'EFI NU RA NHIO YA NTE YA M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI, XI RA NHIO XA NGOHI NU YA:

M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI

1.- Te gatho hmä.

1.1- Te me ä ra mfatsi.

Ra m'efi nu pa di nte ya m'ui ka ya hnini ya mengu nguu ñätho xi ra nhio, ge xi petsi xi di zotse ra nhio pa di m'etsi n'a ra nguu xa nfeni ge xi di n gatsi pa di m'ui ra nhio ya nguu ka ya hnini hñätho ka ra Xeni Hnini M'onda, pa di genu u to xi jar m'edi gä m'ui ne ua hingi m'ui ra nhio ya nguuhinte petsi pa di hoki ra nhio ya nguu, ge xi di nfatsi pa di m'etsi n'a ra nhio nguu, ne xi di m'ui ra nhio ko ra nzaki.

1. 2 U te tsa di thuni ka ra hnini

Nguu ne hindi tsutsa.

2. Ya hñä ne te mä

Pa di thoki nuna ra m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini, ge xi nfädi ge:

Xi di hokse ya nguu, nu pa di hoki di m'äpu ra nfaxte Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Ñätho ge xi dar Nhio, pa di m'efi di ge ya ko te xa t'üni, pa di xit'i ra nguu.

To di nfatsi, pa ra m'ehñä ne ya ñ'ohö ñätho di ge ya hmuntsi u mui ka ya hnini ha xi nfatsi ko ra m'efi Nfaxte pa di Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Ñätho ge xi dar Nhio.

CEDIPIEM, ra Tsutbi m'ui ka ra Xeni Hnini nu pa di nte ya m'ui ngatho ya jäi ka ya hnini hñätho ka ra Xeni Hnini M'onda.

CIEPS, Ra ntsutbi ka ra nguu nzaya ha thoni ra nfädi ne ka ra nguu ha thogi ya m'efi tsitsi nzaya ka ya hnini.

Mpote nzaya, ra Hmuntsi Nzaya nu pa di hoki di M'äpu ra nfaxte Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Nãtho ge xi dar Nhio,

Nzaya ha ta Tsegi ra Xeni, ya nguu nzaya to xi hä ma sü pa di hmuntsi pa di nfaxhu di hoki nuya m'efi xa mä ra ndä nzaya ha xa theke ne ha ta tsegi ra hnini ka ya xeni di ge M'onda.

Hñätho, ä ya jäi m'ui ka ra hnini ne ua ya hnini hñätho, ge ngu hñätho n'a ra hñä ne xi pädi ha ngu gä m'ui ngu ma m'etho, ne kongatho te pädi ha gä m'ui.

Hampu thoki ra m'efi, ka ra Heke Nguu Nzaya ka ra CEDIPIEM.

Nguu nzaya ha thoki ra m'efi, ra Hmuntsi Nzaya nu pa di hoki di m'äpu ra nfaxte Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Nãtho ge xi dar Nhio

Hmända. ä ra hmanda nu pa da Nte ya hnini ka ra Xeni Hnini M'onda

Tom'i ra thuxthuhu, ra hñutsi ya thuhu, ne xi di da ra nhio ya hem'i t'adi ngu xa thutsi ka ra m'efi nfaxte pa di nte ya m'ui ya jäi ka ra hnini, di ge ra nfaxte Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Nãtho ge xi dar Nhio

Ya ko te di hoki ra m'efi, ge kongatho ya te di t'üni pa dar me ne pa di rangutho, ngu ya, bojä ko te jar m'edi pa di di thoki ra nhio ra m'efi u xa r'oi.

Hä di t'üni, gemp'u habu da mä pa da gähä ya hem'i nailo ya j'ai to xi nfatsi, da hñu ha di njapi pa di thoki ra nhio ra m'efi nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda

Thuxthuhu to xi mfatsi, ra hem'i ha xa thutsi ya thuhu ya jäi to xa nfatsi di ge ra m'efi nfaxte Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Nãtho ge xi dar Nhio

Tsit'i hai, di ge ka ra hai ha di tsit'i, pa ya hinte di nja ra fontha di ge n'a ra nguu.

To xi m'ui ko ra m'edi, ge xi ya jäi xi jar m'edi ra bojä ha gä m'ui pa di te dai_u te ne pa di zi ne ngu hinte hä ne un ha m'ui ge hingi tsa thegi pa te di hoki ka ra hnini.

Ha di thoki, ra m'efi nfaxte Nte ko te gä t'üni di ge ya Mengu ka ya Hnini xi dar Nzedi Nguu Nãtho ge xi dar Nhio

M'efi pa di Nte ra Nhio ya M'ui ya Hnini, konge ra m'efi ra ndä nzaya ge xi di mpot'i ra m'efi pa di rangutha ya jäi ka ya hnini di ge ra nfaxte, ge xi xa thoki ne xa hmä ngu ra m'efi nfaxte nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.

Thoki, ä ra m'efi nu nfaxte pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini

To adi, pa ya m'ehñä ne ya n'oho nãtho u xa hmuntsi ya thuhu ge pa, nhnu ha di thäki, pa di nfatsi di ge ra m'efi nuna

Nguu, ha nupu m'ui xi ntsit'itho di ge ya jot'i ne ko ya m'et'e ngu ya xä tege; ha ähä ya jäi, ha ñuni ne pa ha di ntoki konge ra tse.

To jar m'edi, nu ka ya hnini ne ya jäi ha gä m'ui ne una ngu xi n'ayo di ge ma ra nuu, xi tintho te gä thehu ha m'ui ne ua to xi t'utsa gä m'ui ne hingi tsa dä nte ra nzaki gä m'ui ra nhio, nu pa di njapu, ge xi ra nhio di nu ra ndä nzaya ne di üni ra bojä pa tsa du m'ui ra nhio.

3. Hampu di tsoni

3.1. Gatho

Di hoki ra m'efi pa di m'etsi ra nguu ka ya hnini ha ñätho ya jäi ka ra Xeni Hnini M'onda, pa genu to xi jar m'edi ga m'ui xi thor togi ga m'ui ka ya hnini ne hinte petsi ha di m'ui xi ra ntsedi ya thogi, ge xi di t'üni ya ko te di hoki ya nguu ge xi t'ambi ya m'o pa ya nguu, di njapu pa di m'ui ra nhio ya nzaki.

3.2 Gehi'a

Di nfatsi ya hnini hñätho pa di hoki ra nhio ya nguu, di t'üni ko te di thoki ya nguu pa xi dar nhio, di ge nuu to xi jar m'edi ga m'ui ne ngu hinte petsi ya nguu ha dä m'ui xi nfathätho ya nguu, ge xi di t'üni ya ko te di hoki ya nguu ge xi t'ambi ya m'o pa ya nguu, pa xit'i ya nguu ne ya hindi fantha.

4. Gatho ta ha di nu

4.1 Gatho ya Hnini

Ya jäi hñätho m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda.

4.2 Xi ra nzedi ra hnini

Ya jäi ñätho u mupu xi jar m'edi xangu ha ga m'ui

4.3 Ya Hnini da ote ra nhio

Ya hñätho dängä jäi petsi 18 nj'eya, m'ui ka ya hnini hñätho ne xi jar m'edi xangu n'a ra bojä ha ga m'ui ne pa di m'etsi n'a ra nhio nguu nupu ha m'ui di ge ka ra hnini pege hinte petsi n'a ra nguu ne xi ra ntsedi ra thogi ñä bojä.

5. Ta ha tsegi ra m'efi

Nuna ra m'efi ge xi di m'otsi kongatho ya ta Hnini ñätho, ngu xa mä ra hmända u te tsa di hoki ya m'ui ya hnini hñätho ka ra ka ra Xeni Hnini M'onda, ne ngu ko ma ra xa thutsi di ge nuya pa di thoki, di ge ra bojä ä xa hñät'i pa di thoki.

Ya hnini thändi xi jar m'edi, xa thutsi ngatho ra CIEPS, ge xi ra za pa di t'üti ne di di nfädi ta ha bi tsoni ngu xa thutsi ka ra hmända, ne xi jar m'edi ha ga nu ra m'efi nuna ra nfatsi ngatho ka ra hai M'onda ra thuhu mpot'i konge ra dumthu.

6. Mfatsi

6.1 Ndä u ya nfatsi

Ra nfaxte t'üni ge xi ha ga t'üni n'a ra m'otsi di ge ya n'ai ngu ha xa thändi ngu ya: cemento, arena, grava y fibra de polipropileno; pa di thoki di tsit'i ra nguu pa ya hindä fanthadi petsi hñä centimetro di ge ngu xi där me ne 40 metros cuadrados, ne di m'ui n'a ra hem'i haxti thutsi ha di thoki ra m'efi di ge nuna.

6.2 Tengu da t'uni ra bojä

Ra nfatsi digen'ä ra m'efi ge hinte di njut'i ne ngatho di üni ra ndä Nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ne ko di kohui ra CEDIPIEM ne nixi n'a ra bexu di ngatsi pa di jut'i.

7. Hangu di m'at'i**7.1 To u da t'uni****7.1.1 Te da t'api pa di t'äki to da t'uni ra nfaxte**

Pa da t'uni nuna ra mfatsi u to xi xa njuki ra nfatsi, nu u bi adi ra nfatsi pe ge petsi dä hoki u m'ä di gehi'a:

- a) Där ñätho ta jäi ne di petsi 18 nj'eya;
- b) Hinte ha ra bojä xi xa ngu ha jar m'edi ne ha gä m'ui hinte m'ui ha di hioi ra nguu ge xi ngatho jar m'edi gä m'ui nuya;
- c) Di m'ui n'a ra hem'i mä ge ra meti ra nguu;
- d) Ka ra mbo nguu xi di nfathätho;
- e) N'a ra k'oi ra hem'i mä hampu m'ui ne ra ta hem'i pa di thämdi hiehui. Ha numu hinte di kähä ra hem'i nuna ä mä hampu bi m'ui ra jäi to adi ra nfatsi, ne xi di dä ne ra mpote hem'i ha m'ui di ge nup'ia ge hindi thogi hñu nzänä di ge ya pa;
- f) N'a ra k'oi ra hem'i mä hampu m'ui ne ra ta hem'i pa di thämdi hiehui; ne

g) Ne u ma ra da mä ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

Ya nt'üdi ya jäi u xa nfädi ge xi di njuti ngu xa thutsi ka ra hmända ne pa hinto di bädi ma ra ya jäi ka ra Xeni Hnini M'onda, ne ka ya Ta Hnini, ngu xa hmä ka ra hmända pa di thoki di ge nuna.

7.1.2 Te da t'api pa di t'äki

Di t'üni ra nfaxte m'efi nuna pa ge nuu to xa iadi ne xi t'omtho xa hñutsi ra thuhu, ngu xa hmä di u:

- a) Ngu xi xambi ra nguu n'a ra thogi bi nja ka ra ximhä;
- b) Ge ha numu xi tsüdi n'a ra ntedi tsutbi;
- c) Ge ra me ka ra mengu;
- d) Ge hingi nxotho ra ndo'yo; ne
- e) Ge xi ba r'ohni ka ra hnini; ne
- f) Ne u ma ra da mä ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

7.1.3 Thux thuhu

Ra jäi to di iadi ra nfaxte nuna ge xi ra nhio di dä ya hem'i xa t'api numu xki hñutsi ya thuhu, nupu ha xa mä ha di m'ä pa di thoki, ge xi di üni ngatho ya hem'i xa thutsi ka ra nfaxte m'efi nuna.

Ngatho ya jäi hñätho ka ra Xeni Hnini M'onda, ge xi tsä di thutsi ya thuhu ka ra nfaxte m'efi nuna ne ha numu ge xi di dä ra nhio ngatho ya hem'i xa t'adi ka ra nfaxte nuna, ne nu pa di iadi ra nfaxte nuna ge ra nhio hinte di jut'i, pa di yut'i nuna.

7.1.4 Ra hem'i pa da ñut'i

- a) Hem'ise pa da huxa ra thuhu;

- b) Ra hem´i pa ha xi xa ñät´i;
- c) Hem´i pa da t´uni ra mfatsi; ne
- d) Ne u ma ra da mä ya j´äi to ote ra nhio ra faxte nuna

7.1.5 Thux thuhu Hem´i

Ra nguu nzaya ge xi di nu ha di pot´i ne di ra´yo di hmuntsi ma n´agi ra thuxthuhu pa ge ya jäi to ka xi xa yut´i ka ra nfaxte m´efi nuna, ngu xa thutsi ka ra hmändä 92 di ge ka ra heke XIV, di ge ra nhiaki p) di ge ra hmändä ha xi negitho ne pa tsato di yut´i pa ra nfädi Ngatho ka ra Xeni Hnini M´onda ne ka ya Dängä Hnini; ngu xa thutsi ka ra hmändä ha di thutsi pa di Hmuntsi ne xi di mpoti pa di ra´yo ya hmuntsi ya thuxthuhu ya jäi to xi nfatsi di ge nuna nfaxte m´efi ka ra administracio di ge ra thuxthuhu pa ya jäi to xi nfatsi ra m´efi Nu pa di Nte ya M´ui ya Jäi ka ra Xeni Hnini M´onda, ne ngu ko ma ra ya hmändä xa thoki pa ya pa ge nu ko ma ra ya nfaxte di ge ra Genera pa ya M´efi di ge ra Secretaria pa ra Desarrollo ka ya Hnini ngu xa thutsi ka ra Hmändä 13 ka ra theke VIII di ge ra hmändä ne ko ra m´ede rato ne yoto di ge nuu ya xi xa hmä.

7.1.6 Te tsa di hoki

- a) Di hñä ya ko te di t´üni di ge ra nfaxte ne ko n´a ra hem´i ha di ñä ha di thoki ra nfaxte;
- b) Di njuati ne hinto di bädi ra hmä di ge ya jäi; ne
- c) Da ntsuni, ne xi di thändi ngu xi rangutho ne ngu petsi hinda utsa.

7.1.7 Te petsi da hoki ya to t´üni ra nfatsi

- a) Xi di mä ma juani ra nt´ani ha hä ua hinte hä ra bojä;
- b) Di xifi ra ndä nguu nzaya to hoki nuna ra m´efi nfaxte ha t´üni ma n´a ra nfaxte di ge nuya ya nfatsi mengu M´onda ba poni pa ka hnini pa di nte ya m´ui ka ya hnini M´onda, ne ka ya Ta Hnini;
- c) Di hoki ra nhio ya nfatsi pa genu xa mä ma ne pa hinte di jäpitho;
- d) Di gatsi ä te di t´api pa di m´otsi mu ya bi nja ra m´efi pa di thoki ya m´efi di ge nuna;
- e) Di dai ma ra ya ko te di jar m´edi pa di uadi ra m´eni dige nuna;
- f) Dä thoki ra m´efi ge hindi thogi di ge 45 mpa di ge ra pa xa hmä, di ge ra pa ä bi t´üni ra nfatsi ko te di thoki ra m´efi;
- g) Uat´i pa di hoki ya m´efi ka ya hnini numu ya bi tsifi xi jar m´edi pa di thoki; ne
- h) Ne u ma ra da mä ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

7.1.8 Mu hindä hoki u hmä ge di thäki

- a) Mu hindä mä ma juani ya nt´ani di ge ra m´efi nuna ä xa t´üni;

- b) Mu hindi mä ra pa ne ra ora ä xa hmä ka ra nguu nzaya pa di tu ya nfaxte ko te di t'üni di ge nuu xa r'äi;
- c) Hindä hoki ra nhio ya n'äi xa t'üni ngu xa hmä;
- d) Mu hindi zotse di hoki ra m'efi di ge ra pa xa m'ä;
- e) Dä m'otsi n'a ra t'etsi nzaya ngu xi di ñäpi ä to ne di t'etsi ne ua n'a ra partido ne ua di m'oxhudi ge ya nfatsi t'üni;
- f) Ne u ma ra da mä ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

7.1.9 Te tsä da hoki ya to nfatsi

- a) Ha numu hindi hoki ra nhio te di t'api ka ra nguu nzaya ha t'üni ra nfaxte ge ä di thäki di ge ra m'efi xa hmä ne ya hindi tsä di t'üni ma n'a ra nfaxte ka ra CEDIPIEM; ne
- b) Ne u ma ra da mä ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

7.1.10 To di hmipiui di ge ra nfaxte

Ya to xi petsi ra nfaxte ge xi di nuna ge xi di rangutho ä ha di thoki di ge:

- a) Di hokise di ge ra m'efi konge ya n'äi nfatsi xa t'üni pa di nfaxäui, pa di thoki ra m'efi di ge ra thoki nguu nse; ne
- b) Ne di uat'i pa di hoki ya m'efi hoki ka ya hnini mu ya bi nja ra m'edi.

7.2 Ge di tsotse ra nfaxte

Nu pa di tsotse ra m'efi ge xi di t'üni ra pa nuä ra nfaxte.

8. Nguu nzaya mfatsi

8.1 Nguu nzaya nu ha di japi pa da t'üni

Ra mpote nzaya ge xi ra tse di hoki ra nhio ra m'efi di nu pa di hogi ra nhio di ge ra nfaxte m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ra hnini

8.2 Nguu nzaya ha tüni ra nfaxte

Ka ra heke nzaya ha thoki ra nhio ra m'efi CEDIPIEM, ge xi ra tse di hoki ra za nuna ra m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ra hnini.

8.3 Pa da nu da di thogi ra za nuna ra mfatsi pa di mäpu

8.3.1 Pa di hmuntsihu

Ra mpote nzaya ge di hmuntsi konge nuya:

- a) N'a ra ndä nzaya, ge ä to ndä nzaya ka ra heke nzaya ya ra m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini;

b) N' a ra ndä nfaxte, ge ä ra ndä nzaya nu ya mfatsi ka ra CEDIPIEM;

c) Ge xi di nkut' ä ya mfatsi, ngu di genyu:

- N' a ra mpote ja ra ngu nzaya nuu ya bojä hapu ta di t' ote.
- N' a ra mpote ja ra ngu nzaya mengu ka ra Xeni hnini M' onda nu ra nfaxte pa ya ra ngu ka ya hnini.
- N' a ra nzaya nuu ya bojä hapu ta di t' ote nfaxte pa ya ra ngu ka ya hnini ka ra xeni;
- N' a ra mpote dar mengu ka ra hnini hñätho m' ui ka ra xeni hnini M' onda.
- N' a ra nzaya ka ra hnini hñätho di ge ya nzoho jäi m' ui ka ra xeni hnini ,M' onda

d) N' a ra mpote ka ra xeni hnini ka tsutbi ne n' a ka ra ngu nxadi; ne

e) N' a ra mpote to nu thoki ra za di ge ra bojä, ge dar nzaya ka ra ngu nzaya CEDIPIEM

Nu pa gen ñ' ä ra mpote nzaya ka ra hnini hñätho di ge ha m' ui ya nzoho jäi, ne ko ya tsutbi ka ya hnini ne ko ya ngu nxadi, ge xi di ñetsi ra ndä nzaya ka ra ta hnini

Di ge n' a ngu n' a ya hmuntsi ge xi di t' etsi konge ra mpote

Ra hñänsu ge xi di mpote pege di däha ra bojä

Ya hmuntsi tsutbi ge xi di juat' i ka ya hmuntsi m' ät' i ge xi tso di ñä ne di ñ' etsi ya nzaya. Ra ndä nzaya ñ' ot' i n era mpote nzayo ñ' ot' i Handi ha gä tsoni ra nhio ra bojä ge hentse tso di ñä.

Ra ndä nzaya ge xi di m' ä to di nzayo, numu xa rangutho ya m' ede t' etsi ra nzaya ge xi tso di m' ä to di nzayo ngu gä ndä nzaya.

Ra tsutbi xi di hmuntsi pa di thoki ra m' efi naya ngu hñu nzänä numu ngu xi jar m' edi di thoki ra m' efi nuna ne ua ngu ta di thoki xo di ja ra m' edi

Ra nzayo xi ñ' ot' i ge di iadi ra hem' i hmät' i ngu xa m' ä ra ndä nzayo, hñu m' etho di ge rap a ä di nzaya ra hmuntsi nzayo m' efi ne, rap a ä di nzaya ra hmuntsi m' efi nzaya ñ' itho, 24 ora pa di nzaya.

Ra tsutbi xi di hmuntsi pa di thoki ra m' efi naya ngu hñu nzänä numu ngu xi jar m' edi di thoki ra m' efi nuna ne ua ngu ta di thoki xo di ja ra m' edi pa di xi nzaya ma juan ira hmuntsi hoki ra tsutbi, ge xi tso di hmuntsi xo made ya nzayo ne ma n' a di ge ya hmuntsi jäi nzayo, ne ngu xi di 'yopu ra ndä nzayo ge hindi m' efi, ra nzayo ñ' iot' i ne u ara mpote nzayo nuä xa thoki ra nhio ra m' efi ra mpote nzayo.

M' etho di thoki di ge ya hmuntsi mpote nzaya ge xi di thoki ra ndä nzayo ne konge ya hmuntsi nzayo, ne ko tso di m' ät' i ya jäi to xi ne di nfaxhu rap a ä di nzaya ra hmuntsi mefi nzaya ka ra hnini, ya xampate ne ua ma ra ya hmuntsi jäi nzaya nu nuya ya m' efi ge ngatho nuyu.

Da njutsi n' a ra hem' i u da mä n' a ngu n' a ra hmuntsi m' efi, ha di tutsi u te xa mä, pa da tho ki ne nu u te da thoki xa mä, ne di tunt' ä ya 'ye ngotho ya hmuntsi nzaya.

8.3.2. Te thoki

Nuya ge xi di hoki ra nzaya:

- a) Di thogi ya thuxthuhu to xi xa t'üni ra nfaxte, ne di thogi ne ha gä nja ra thutsi pa ra te xa hmä pa di thogi ya hem'í ne di hmä to di u da hoki ya ntsuj, ngu mä da hoki ra za ya hem'í ne hinte di goni gä mpefi pa di m'ä da thoki ra za. Ge ne xi di t'üni ra nfatsi ya jäi to xi xa thogi ya nhio ra nfaxte pa di ge ya jäi to xi jar m'edi pa di nfatsi, ngu xa thutsi ya mpote nzaya ka ya m'efi;
- b) Nu pa di thogi ya mpodi ya m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini, pa xi dar nhio di thoki ra m'efi nuna, xi di negi di thoki ra m'efi;
- c) Di ha di njapi pa di mäpu pa xi di hogi ra nhio ra m'efi nuna, ne di njapu pa di zotse ra nhio di ge nusena;
- c) Di tsetsi ya mpote nzaya ka ya hnini ñätho ne ya zoho jäi di ge ya mupu ka ya hnini m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ne ya jäi ka ya hnini ne ya tsutbi ne ua ya nguu nzaya xadi;
- e) Di njuki ne di mpadi ha di hñu xa nhio ya m'efise; ne
- f) Ne u ma ra da mä ra nzaya di ote ra nhio ra faxte nuna

9. Hanja da thoki

9.1 Han9. Hanja da thoki

- a) Ra Ndä Nzaya ka ra Xeni hnini M'onda, di juki ra hem'í hmät'í konge ra CEDIPIEM;
- b) Ya jäi to adi ra nfaxte, ge xi ra nhio di mä ka ra nguu nzaya ka thutsi thuxthuhu ha xa mä ra nzaya ha bi m'ui ra nguu nuna ha thoki ra m'efi, ge xi di gätsi ya hem'í ä t'adi, pa di m'ui ya hem'í nupu. Ne di njutsi n'a ra hem'í ha xi do mä ra ndui ne ra gätsi ra hmnutsi m'efi di ge nuya;
- c) Ra nguu nzaya ge xi di nu pa di üdi ka ra nguu nzaya n'a nuä ra nhio ya hem'í di t'üni xa di da ngu ha xa t'adi di ge nuna ra nfaxte nu pa di nte ya m'ui ya hnini;
- d) Ra nguu nzaya dä mä di gätsi pa ya nt'adi ha di nja, ngu xa thutsi ka ra m'efi nuna nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.
- e) Ra nguu nzaya to hoki ra m'efi di ge ra thuxthuhu r'om'í pa di t'adi ne xi dä t'üni pa di yut'í ka ra nfaxte nuna; ya to xi adi ra m'efi ge xi xti da ngatho ya hem'í xa t'api ngu xa thutsi ka ra hmända di ge ra m'efi nu ra nhio pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini, pa di thutsi ya thuthu ka ra thuxthuhu xi t'omtho;
- f) Xa nu ha di japi di ge ra pa pa di t'üni ya nfaxte ngu ä di mä ra ndä nzaya to hoki nuna ra m'efi;
- g) Ha numu ra to xi nfatsi hindä mä dä tu ra nfaxte ä xi t'üni di ge ra pa ä di tsifi ne ra ora ngu xa mä ra ndä nzaya hoki ra m'efi nuna, ge xi di thäki, nuna ra thäki nfaxte ge xi di t'üni ma n'a ra jäi ä di

mpoteui di ge ya mpa di t'üni ra nfaxte di ge nuna ra m'efi, ge xi di m'ui ma n'a ra jäi to di t'üni ra nfaxte ä xa iadi ä xi mi t'omtho ra nfaxte;

h) Ra nguu nzaya ge xi di da ya te ko te nfatsi ya jäi; ne

i) Xi di m'ui ra hem'i thuxthuhu.

Pa da thuni ra mfatsi da thäkbi nunu n'an'yo hoki ya hmuntsi jäi tsiste nzaya. Honi pa da t'etsi da nzaya nu u n'a'yo hoki ne xi te di nja ya jäi to t'üni ra nfaxte di ge nuna ra m'efi.

9.2 To xa Mpote di ge ra faxte

Nunu to da thäki ra mfatsi ge ya otho ra bojä ngu mä ya hem'i xa thoki, ra nguu nzaya mä da thoki da poti to thuni ra mfatsi, ne da thuni ma n'a ra jäi nt'adi jäpi ra m'edi hnuxa ra thuhu ne t'omi da thuni ra nfaxte.

10. Nguu nzaya fatsi Ngatho

Ya nguu nzaya mfatsi, da nu ha da japi pa da hogi ra za ya m'efi pa di thoki nuu xi jar m'edi pa di hogi ra nhio ya m'efi ne pa hindi tsoni ne ua xi di m'ui ma ra ya m'efi ya pa di nte ya m'ui ya hnini ne di hogi ra nhio ra m'efi ra ndä nzaya.

Ra CEDIPIEM tsa da zitsi ya m'efi ko ra nfatsi ra nzaya Dänga Hnini pa da t'uni ra nfatsi ta Ha Tsegi, njapu ne konge u to nu ra mfatsi ngu ya nguu nzaya mfatsi ne u ma ra ya nguu nzaya.

Ra CEDIPIEM tsa da hoki n'a ra hem'i ha bi mä da hoki ra za u jar m'edi, ne da tsoni ra mfatsi.

11. Ha gä thoki ya to kuat'i pa ra mfatsi

Pa di thoki ra nhio ne pa di mapu di ge nuna ra m'efi, ge xi di nu pa uat'i ra nzaya sociedad civil ngu xa hmuntsiui di ge ra mpote nzaya nuna.

12. Nthudi

12.1 Ko te di nt'üdi

Pa ra nthudi ra mfatsi da thoki ngu mä hmända, ne u ne da mä ya jäi to ote ra m'efi nuya ka ra nguu nzaya.

Nu ya hem'i mä poni ja ra "Gaceta del Gobierno" nzaya, ne ka ra nxi web di ge ra nguu nzaya nfatsi nu pa da nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini ra CEDIPIEM .

Ngu xa thutsi ka ra hmända di ge ra xeni 18 di ge ra hmända, gatho ya hem'i pa da udi te thoki di mä ne di njuki pa di pädi ngu xa thutsi ka ra un nte hnini di gen'ä ra hmändä.

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HÑÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HÑÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGA KA RA HMÄNDÄ".

12.2 Hem' i m'ät'i

Ra hem' i mä to ne da ñut' i da hoki ra nda nzaya ja ra Xeni M'onda, konge ra CEDIPIEM, ne ngu xa mä ra ra nzaya ne xa thutsi ka ra hmända

13. Negi thoki ra za

Ra CEDIPIEM di petsi ya thuhu gatho to thuni ra mfatsi, ngu rangutho xa hmä ka ra hmända xi negi ra nhio pa xi di nfädi ra hñä ka ra Xeni M'onda ne ya ta Hnini, ge xi di thändi pa hindi njuki ya nt'üdi ya jäi.

14. Ra teni thoki

Ra ndä nzaya nu ha thoki pa di mäpu ra m'efi nfaxte nuna ne ge di da ra m'efi ä xa thoki ka ra nguu nzaya di ä mü ya bi hmuntsihu.

15. Ra thogi**15.1 Ha Gä thogi nthi**

Tsa dä thogi n'a pa da nu ha bi hogi konge nthi nj'eya mu nj'eya ra m'efi xa hoki xi ra nhio, ä xi ra nhio m'efi hoki, njapu ha Gä nu di t'ëmbi xi ra nhi pa di nfädi, konge ra CIEPS, pa da ntsa da hoki ra za da mfatsi.

15.2 Nu hanja bi hogi

Ra CEDIPIEM da dati yoho ra uenda mü ya bi nj'eya ra CIEPS, nuä pa xi di ndui di boni konge ma de ra m'efi di ge ra nj'eya nuä xa hogi ra nhio ya m'efi ne nuä ra nyoho ge xi boni ngu ta di gätsi ra nj'eya, ngu xa thutsi ka ya hmända di ge nuya.

16. Fadi, thändi ne fadi

Ra nfadi, thändi ne fadi di ge ä ra mfatsi Hmuntsi nu ra Bojä Ndä Nzaya xi Handi ra Nhio ra m'efi ka ra Xeni M'onda, ra nguu nzaya fadi un ra bojä tengu ha Gä mboni xi ra nhio di ge ra nzaya Xeni M'onda, ne u to nu di gempu ka ra CEDIPIEM, tsa da nu ha da japi ne da nu ra za da dati ya mfatsi to thuni

17. Ngaxte ne di tsutbi

Ha numu hingi johia te thoki, di ngaxte pa di tsui to thoki pa da uni ra nfatsi, tsa di üni ko ngatho ya jäi to xi üni ra nfatsi ka ngatho ya hnini, ngu ja ya xa thutsi nua pa di nfädi:

a) Ko ra nt'ot'i

Ja ra Nguu Nzaya ha m'ui ra CEDIPIEM, ne ge xi m'ui ka ra Nigromante No. 305, colonia La Merced, Toluca, Estado de México, C.P. 50080

b) Ra Naxgu:

Ka ra nguu nzaya m'ui ka ra CEDIPIEM al 01(722)2 13 58 93, ne ka ra nguu nzaya xa xi t'ode ko ra näxgu di ge ra Ndä Nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda (CATGEM), ge hinte dä gut'i 01 800 696 96 96, ne ka ra SAMTEL 01 800 720 02 02, 01 800 711 58 78 y 01 800 xi majuani (466 3786) ne di ge nthi ka ra haj

M'onda ne pa 070 pa nzuni ne ngatho ha tegi; ne 01 (722) 2 75 67 90, 01 (722) 2 75 67 96 ne 01 (722) 2 75 67 00, extensiones 6581 ne 6616 ka ra heke nguu nzaya nu ra bojä

c) Ja ra mpehni hem' i yapu:

Ja ra mpehni hem' i yapu cedipiem_ve@edomex.gob.mx, cedipiem_edomex.gob.mx y en la página www.secogem.gob.mx

d) Rase:

To nu ha xa thoki ra za mbo ka ra CEDPIEM, mupu Nigromante No. 305 Col. La Merced Nzuni Xeni Hai M'onda, C.P. 50080, ya nt' oxgu; 01 (722) 2135893, ne ja ya thoka tsutbi di ge to nu ha thoki ra za pa ya hnini, habuote ya jäi ra nguu nzaya da nu ra nfaxte ha thoki ra za ra nzaya Xeni Hai M'onda.

YA THOGI.

N'A. Di njuki nuna rangutho xa hmä ka ra hem' i hiamu ka ra "Gaceta del Gobierno"

YOHO. Nuna ra m' efi nfaxte xa thoki, ge di yut' i ra pa ra hiax ä ra pa di boni ra "Gaceta del Gobierno" ne xi di mutpu ta ha di hmä pa di mpadi ma n' agi di ge nuse nuna ra m' efi.

HÑU. Ra mpote nzaya nu ha Gä hogi ra nhio ra m' efi ne ha Gä mapu ge xi di hmuntsi konge ra pa ra 15 ngu xa thutsi ka ra hiamu hem' i ra "Gaceta del Gobierno"

GOHO. Ra mpote nzaya nu ha Gä hogi ra nhio ra m' efi ne ha Gä mapu ge xi juki ra hem' i ngu xa thutsi ka ra hmada mbo di ge ya pa 15 di ge ya pa ngu xa yut' i.

K'UT'Ä. Pa di t' ün i ra mfaxte di ge nuna ra m' efi xi nu pa di Nte ya M' ui ya Jäi ka ya Hnini di ge ya Nguu pa xi dar Nzedi, di njapu zämu di hoki ra m' efi nuna pa xi dar nhio ä di zotse pa di thoki di ge ra j' eya ä xa mä ra 2017 pa di njuki nuna ngu xa thutsi ä pa hindi n' an' yo di hmä.

RATO. Pa di t' ün i ya mfaxte di ge nuna ra m' efi, ge xi di t' üni ngu Gä m' ui ra bojä xa hmä di ge nuna ra nfaxte.

YOTO. Nuna ra m' efi nu pa di nte ya m' ui ya jäi, ge xa thäki ngu ha xa thutsi ka ra hmända ngu ni xi ra ta ne ni xi di chulo ra nsü ä di hoki di ge nusenä.

HÑÄTO. Gatho u hi xa n' u di gen' ä nuna ra hem' i nfatsi, ne xi di nu ra Nzaya hmuntsi.

Ka ra Hnini Nzuni Lerdo, ra Hñäxu ra Xeni Hnini Monda, ra pa 19 ra pa n' a zänä ra j' eya 2018.

**ÑÄNTE. CÉSAR MOLINA PORTILLO
NDÄ NZAYA DI GE RA NTSUI KA RA XENI HNINI
M' ONDA PA DI NU DI M' UI RA NHIO YA HNINI NÄTHO
M' UI KA RA XENI HNINI M' ONDA**